

Vigyorgó sárkányok, vizköpő szörnyek, finomszirmu rózsák születnek a Várban

Ezeréves módszerekkel faragják a Mátyás-templom megcsonkult tornyának diszeit — Szent István napjára elkészül a torony, de az egész munka évekig fog eltartani

Közel két éve, hogy munkások érkeztek a Mátyás-templom tövébe. Állványokat húztak a nagy torony mentén. Rövid pár nap alatt állások fonták körül a hatalmas tornyot, mint óriási deszka-pókháló. Az emberek megálltak és nézték a munkát, azt hitték, csak kisebbfajta renoválás lesz.

Pár nap múlva aztán jött a meglepetés. A deszkaállások felkúsztak egészen a kupoláig, egy napon pedig a munkások óvatosan levették és helyezték az udvarra a torony tetején lévő egyméteres rézkupolát. A mérnökök és városi urak vigyázva kinyitották a kisajtót, amely a bordák között lapult meg és kivettek egy *nagycsomó összekötözött, lepecsételt pergamentet*. A templom története volt benne megírva. Összecsomagolták és bevitték a város házára, ahol wertheim-szekrénybe zárták az értékes, eredeti iratokat...

...Aztán következtek a meglepetések. Kezdték bontani a tornyot. Egymásután kerültek le a magasból a gótikus kőfaragás remekéi — a különböző rózsák és vízöntők. Egyenként legalább 100 kilót nyomtak. De volt köztük olyan keresztrozsa is, amelynek súlya csekély

30 méterháza.

A vízköpő, fantáziaszülte sárkány-szörnyek lomhán terültek el a templom tövében, mintha Isten büntetése érte volna őket, hogy a magasból, honnan vigyorogva néztek szét a városon és okádták, nem a tüzet, hanem a vizet, a földre kerültek... Vésők, kalapácsok és talicskák társaságába.

Csonka szörnyek, fursá rózsahullás

Olyan volt a templom környéke, mint egy őskori fantasztikus, buja liget, hol

hatalmas rózsák között fursá alakú szörnyetegek, sárkányok heverésznek, de aztán egy csoda kővé varázsolta őket.

A nyári napsütésben nagyon fursák voltak, *hiányzott az orruk, le-törött a tarajuk, kihullott a méregfoguk...* A rózsáknak pedig lehullottak a szirmaik. Sok télen keresztül virítottak hidegben, fagyban, míg egyszer aztán eljött az ősz és hullatni kezdték a szirmaikat.

Fursá rózsahullás volt ez...

Kétkilós rózsaszirmok potyogtak lefelé, sárkánykormókkal keverve, azok is voltak vagy ötkilósak. Talvay az úrnapi körmeneten is volt részük benne a hívőknek. Az egyik lefelé szálldogáló rózsaszírom

majdnem agyonütötte a körmenetet vezető főpapot.

De máskor is előfordult ilyesmi... Az Apponyi-requiemben egy hulldogáló *szíromdarabocsa*

az egyik úr cilinderére esett.

Szerencsére alig volt pár deka... A járókelők már félve kerültek el a templomot azóta.

Mindoz elegendő volt ahhoz, hogy a polgármester meghallgassa a magaspítési osztály régi panaszait és megvizsgálja, tényleg olyan rossz állapotban vannak-e a szörnyek és a

rózsák a Mátyás-templom karesú tornyán.

Életveszély!

A vizsgálat aztán megállapította, hogy a torony közelében tartózkodni egyenesen életveszélyes a sok lehulló törmelék miatt, tehát

le kell bontani a 27 méteres toronysüveget, amely teljesen kőből van... és újra kell építeni.

A szakértők a törmelék hullásának az okát is hamar megmondták. 1894-ben a híres *Schulek* professzor építette a templomot és a tornyot. Olyanfajta kőből, melyet akkor még nem igen alkalmaztak, de mivel gyönyörű színe volt és kitűnően lehetett „szobrászni”, ezt választották. Teltek az évek, kétszer is kellett javítani a kőrózsákat és a sárkányokat, amelyek nem bírták a klímát. *A nyár nagyon forró volt nekik, a tél fagyja pedig megrepsz-tette őket.* A legutolsó években pedig jött

a legnagyobb ellenség: a magyar szén füstje.

Ez esővel keverve, a legalkalmasabb szer a legkeményebb kővek szétmá-lasztásához. Olyan erős *kénsav* keletkezik belőle, hogy rövid pár év alatt lyukakat mar a kőbe, ebbe belekerül a víz, télen megfagy és ez elég ahhoz, hogy egy-egy szírom, vagy egy-egy sárkányköröm lehulljon.

Lebontanak 32 métert

Tehát nem volt más, mint ujja-építeni a veszélyes toronyrészt. A főváros 290.000 pengőt szavazott meg erre a célra. A munkát versenytárgyaláson a nagy építő, Schulek professzor fia, Schulek János kapta meg, hogy helyreigazítsa azt a hibát, mely apjának monumentális alkotásán az idő vasfoga okozott. Elkezdődött a nagy munka. Nap-nap után fogyott a templomtorny, mint dél felé az árnyék...

Nyolcvanhét méterből mindössze ötvenöt maradt meg.

Az is deszkaállásokra támaszkodott, mint egy öreg, rokkant ember.

Közel két éve már, hogy a gyönyörű budai képet elrontotta a fursá félbemaradt csonka torony. Nem egy idegen jegyezte meg azóta: *mily kár, hogy ez a torony még nincsen készen... Elrontja az egész panorámát.*

Most az új tavaszi, nyári idegenforgalmi szezon előtt megnéztük, hogy tulajdonképpen *meddig fog a csonka torony uralkodni a budai háztetők felett, meddig kell látnunk a Koronázó-templomot torony nélkül?*

Akárcsak 1000 év előtt

Friedrich Lajos főtanácsos, *Szerényi* Ödön főmérnök és *Balogh* György mérnök, az építés vezetői, szívesen álltak rendelkezésünkre... A magas deszkakerítés mögött, mely a templomot körülveszi, serényen folyik a munka. Csak éppen kívülről nem látni semmit. A kőfaragók dolgoznak az öreg *Kauer* bácsi vezetésével. Ő a legöregebb magyar

kőszobrász. Csinálják az új rózsákat és az új vízköpő szörnyetegeket. Vésővel és kalapáccsal dolgoznak,

éppen úgy, mint ezer évvel ezelőtt.

— *Nem megy ez gyorsabban, kérem,* — mondja *Kauer* bácsi, — *ehhez érzés kell. Itt nem lehet modern gépekkel fűrni, faragni, robbantani, mert akkor reped a kő...*

Közben megsimogatja a régi és az új rózsákat, amelyek egymás mellett fekszenek. Mind a kettőt ő csinálta. *Kilencvenégyben is dolgozott a toronyon.* Tüdejét azóta sem tudták megtámadni az apró kis kőszemecek, amelyek a kőszobrászokat rendszerint 28—03 éves korukban a sírba viszik.

Egész télen dolgoztak,

5500 méterháza követ

kellett kifaragni. Még nimesenek egészen készen vele, de ami eddig elkészült, az nagyon szép. Mintha vajból volnának, oly gömbölyűek és puhának látszanak a rózsák... Hatalmas tearózsák. Még az erezés is látszik rajtuk... Pedig ezt csak a galambok fogják látni.

Új vízköpő sárkányok is vannak már. Szinte vigyorognak, olyan újak. *Közel két méter hosszúak, ahogy itten terpeszkednek,* pedig milyen kiesínyek lesznek, mikor majd felkerülnek a magasba... Ott talán meg is szépülnek majd.

Hosszú csigalépcsőn lehet felmenni a toronyba. Harminc-negyven lépcső után az első haranglábbhoz érünk. Három harang van itt egymás mellett, középen a „*Nagyasszonyunk*”. Királykoronázáskor szokott szólni, mikor az új uralkodó leteszi az esküt. Feljebb ismét haranglább van. Itt azonban csak két harang hintázik... Mindennapi szolgáltra.

Körülbelül negyven méter magasan van

a hatszögletű tűzoltószoba.

Minden oldalon ablakok néznek a város felé. Mikor még nem volt telefon, állandóan tűzrészeg volt itt és kémlelték a várost, hogy hol üti fel fejét a vörös kakas. Csak az irányt mutatták meg, hogy erre, meg arra van a veszedelem, erre meg arra kell a segítség.

A világ legszebb panorámája

A csonka torony tetején van az alsó galéria. Ami itten fogadja az embert, ahhoz fogható nincs sehol a világon. Budapest — vagyis a világ — legszebb panorámája innen tárul a csodálkozó szem elé.

Budafoktól Visegrádig, a János-hegytől a Mátráig lehet ellátni.

Budapest 26.000 háza mint apró játékszer terül el a mélyben. A Bazilika kupolája, a parlament... minden, minden gyönyörűen látszik. Kétségkívül a legszebb pesti kilátóhely. *Idegenek szívesen fizetnének érte, ha egyszer ide feljöhetnének.* Más városban, külföldön, ahonnan megközelítőleg sincs ilyen kilátás, egymásután vezetik fel a külföldiek csoportjaikat, természetesen beléptidij ellenében, sokkal egyszerűbb, érdek-telenebb látványok kedvéért különböző tornyokba.

Csak egyszer jöjjenek fel ide az idegenforgalmi propaganda vezetői és akkor meg fognak győződni arról, hogy *nincs értelme elzárni az idegenek elől a kanyargó csipalépcsőket, melyek Pest legszebb kilátóhelyére vezetnek.*

Most deszkaállványok veszik körül és a fészükéből kiüldözött galambok, melyek több generáción keresztül laktak a lebontott torony zugaiban, ijedten repdesik körül az idegent és csodálkoznak, hogy valaki feljött ide...

...A csonka torony az eddigi tervek szerint *Szent István napjára ismét teljes lesz.*

Azután a torony alsó részeinek a cirádait is kijavítják, ami, előreláthatólag, jó pár évet fog igénybevenni...

G. A.